

1. Katsaus vuoteen 2020 (valmiuspäällikkö *Tommi Mattila*, SPR:n Hämeen piiri)

Hämeen piirissä on 10 paikallistoimikuntaa: Forssa, Riihimäki, Hämeenlinna, Päijät-Häme, Etelä-Pirkanmaa, Tampere, Orivesi, Mänttä-Vilppula, Luoteis-Pirkanmaa ja Virrat.

Valmiuspäivystysalueet ovat Pirkanmaa, Päijät-Häme sekä Kanta-Hämeessä Forssa, Hämeenlinna ja Riihimäki. Tavoitteena on yhdistää kolme jälkimmäistä yhdeksi Kanta-Hämeen valmiuspäivystysalueeksi, jolloin valmiuspäivystysalueet noudattaisivat maakuntarajoja.

Hälytysten suhteen vuosi 2020 oli vilkas verrattuna useaan edelliseen vuoteen niin valtakunnallisesti kuin Hämeessäkin. Hämeen piirin luvut on esitetty sulkeissa valtakunnallisten lukujen perässä. Hälytyksiä oli yhteensä 544 (63) seuraavasti:

- 265 etsintää (47)
- 120 ensihuoltotilannetta (9)
- 101 valmiushälytystä (4)
- 58 muuta auttamistilannetta (3).

Useat etsintätehtävät niin valtakunnallisesti kuin Hämeessäkin olivat valmiushälytyksiä, joissa poliisi löysi kadonneen nopeasti ilman, että vapaaehtoisia tarvittiin etsintään. Hämeen osalta ensihuollon tehtävät olivat käytännössä SPR:n kotimaanavun tehtäviä.

Erityisesti Päijät-Hämeen alueella poliisi pyysi usein Vapepan apua autopartiointiin laajalla alueella, koska etsittävät olivat kadonneet taajamista ilman, että oli kuitenkaan perusteita ryhtyä maastoetsintään.

COVID-19-pandemia vaikutti kaikkeen toimintaan, mutta rajoituksiin sopeuduttiin nopeasti ja ne huomioitiin operatiivisessa toiminnassa. Vapepassa huomioitiin hyvin niin viranomaisohjeet kuin oma ohjeistus.

Kanta-Hämeen maakunnallisen valmiuspäivystyksen valmistelu aloitettiin tavoitteena yhdistää vanhat Forssan, Hämeenlinnan ja Riihimäen valmiuspäivystysalueet.

Radiokalustoa on päivitetty digitaaliseen DMR-kalustoon niin piirissä kuin Päijät-Hämeessä, Tampereella ja Riihimäellä. Etelä-Pirkanmaalla päivityksen valmistelu on juuri alkanut.

2. Esimerkki toimikunnan varautumisesta, case Riihimäki (Vapepa-vastaava *Juho Aarnio*, Riihimäen Reserviläiset ry)

Riihimäellä on aloitettu yleinen varautumisen nosto, mihin on kaupunkiorganisaatiossa nimetty yhteyshenkilö. Vapepa on yksi keskeinen valmiusverkoston toimija. Aktiivista yhteistyötä tehdään maakuntarajan yli erityisesti Hyvinkään kanssa.

Vuoden 2020 kotiseutuverkostoharjoitus (KOVER) osoitti mm. sen, että kaupunki on vastuussa kotihoidon asiakkaista, mutta työntekijöillä ei kuitenkaan ole valmiuksia työskennellä vaara-alueella.

Operatiivisesti soveltuvia johtopaikkoja etsintä- ja muita auttamistilanteita varten on kartoitettu Lopella, Riihimäellä ja Hausjärvellä.

Vapepan jäsenyhdistykset eivät useinkaan muodosta enää kiinteitä hälytysryhmiä, vaan Vapepasta kiinnostuneet yksittäiset henkilöt osallistuvat koulutuksiin ja operatiivisiin tilanteisiin monesti ilman varsinaista taustayhdistystä. Näillä aktiiveilla on usein hyvä osaaminen ja korkea motivaatio. Tämä asettaa omat haasteensa Vapepa-johdolle. Käytännössä on todettu, että tällaisista aktiiveista on OHTO-järjestelmässä mahdollisuus muodostaa taustayhdistyksistä riippumattomia ryhmiä yksilöosaaminen huomioiden.

Perinteinen yhteinen johtopaikkasalkku on korvattu jokaisen Vapepa-johtajan yhdenmukaisella henkilökohtaisella johtopaikkalaatikolla. Tämä nopeuttaa johtopaikkatyöskentelyn käynnistämistä.

Osana johtoryhmää toimii viestiryhmä, joka mm. ylläpitää WWW-sivuja ja sosiaalisen median sivuja unohtamatta muuta viestintää.

Vapepa-johtajan toimintasuunnitelma sisältää mm. seuraavia osa-alueita:

- toiminnan syy
- mitä on tapahtunut
- miten on tapahtunut
- milloin on tapahtunut
- avun tarpeessa olevat
- todennäköinen toiminta-alue
- toiminnan kiireellisyys
- liittyykö toimintaan vaaratekijöitä
- arvio toiminnan kehittymisestä
- mitä menetelmiä käytetään
- mitä hälytysryhmiä tarvitaan
- mitä kalustoa tarvitaan
- johtopaikan henkilöstö
- alijohtajat
- toimintaryhmien toiminta-alueelle keskittäminen.

Johtopaikalla tarvitaan ainakin seuraavat toiminnot:

- opastus ja opasteet
- tulotiet ja -reitit
- pysäköinti
- kokoontumispaikka huomioiden pikakoulutusmahdollisuus
- johtopaikka (säänkestävyys, skaalautuvuus, tilannekuva)
- viestiyhteydet ja -toiminta
- henkilöiden vastaanotto
- ryhmien muodostaminen.

Tilannekuva sisältää ainakin seuraavat asiat:

- esitiedot
- paikan päältä saatu tieto
- toimintaryhmiltä saatu tieto
- säätiedot, vaaratiedotteet
- käytettävissä olevat resurssit (OHTO, valmiuspäivystäjä, valmiuspäällikkö)
- paikallistuntemus
- omaiset

- tilannetiedot (mitä, missä, milloin, olosuhteet, vaikutukset, kehittymisarvio)
- partioille yms:lle annetut tehtävät
- resurssit
- tehdyt toimenpiteet
- johto- ja viestisuhteet
- arvio toiminnan kestosta
- vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi
- varautuminen tilanteen laajenemiseen, lisätehtäviin ja reservin tarpeeseen.

3. Ensiapuvalmius operatiivisessa tilanteessa (valmiuspäällikkö *Tommi Mattila*, SPR:n Hämeen piiri)

Vapepan toiminta-ajatus on, että kukin mukana oleva yhdistys tuo toimintaa omaan toimialaansa liittyvää osaamista, välineitä ja henkilöstöä (sukeltajat, UAV:t, koirat jne.).

Hämeessä ensiapuryhmät päivystävät normaalioloissa vuosittain yli 500 yleisötilaisuudessa ja kohtaavat noin 3 200 henkilöä.

Operaatioensiapua voidaan pitää yläkäsitteenä, joka ensiavun lisäksi sisältää valmiuden eli hälyttämisen, varusteet, henkilöstön jne. Parhaimmillaan SPR:n EA-ryhmä tuottaa vapaaehtoisjohtajalle palvelukokonaisuuden. Asia edellyttää yhteistä keskustelua ja sopimista toimintatavoista. SPR pyrkii huolehtimaan järjestön sisäisestä organisoinnista ja ohjeistuksesta. Asiaa on jalkautettu EA-ryhmille syksystä 2020 lähtien.

Myös henkisen tuen valmiutta etsintä- tai muussa auttamistilanteessa on tärkeää ylläpitää. He voivat hoitaa purun välittömästi operaation päätyttyä.

4. SPR:n evakuointiyksikkö Vapepa-toiminnassa (valmiuspäällikkö *Tommi Mattila*, SPR:n Hämeen piiri)

Kyseessä on Punaisen Ristin kansainvälinen EEC-konsepti (*Emergency Evacuation Center*). Sen tarkoitus on vahvistaa valmiutta ja varautumista suuronnettomuuksiin ja muihin auttamistilanteisiin. Yksikköä voidaan käyttää myös muuhun SPR:n toimintaan, kuten koulutuksiin ja harjoituksiin.

Yksikkö rakentuu yksiakseliseen auton peräkärriin pakatusta materiaalista. Yksikköä on hankittu yhteensä 15 kpl, joista yksi on Hämeen piirin käytössä. Vähäinen määrä perustuu viranomaiskeskusteluissa todettuun verraten vähäiseen tarpeeseen telttakapasiteetille.

Yksikköä on toistaiseksi käytetty mm. Koulujen päättäjäisviikonlopun EA-päivystyksessä Tampereella, Vapepan etsintä- ja viestikurssilla sekä suunnistuksen SM-kilpailuissa.

Yksikkö voi palvella Vapepa-käyttöä tietyin reunaehdoin:

- yksi kokenut osaaaja ja 5-8 pystyttäjää pystyttää teltan 30-120 minuutissa
- ajotie perille
- vetoauto, joka kykenee vetämään 1 500 kg:n kuorman
- teltta on ankkuroitava maahan tai painoihin
- teltan huoltoon on varattava aikaa.

5. Vuoden 2021 tapahtumia (valmiuspäällikkö *Tommi Mattila*, SPR:n Hämeen piiri)

Piiri ei kevään aikana järjestä fyysisiä tapaamisia, elleivät viranomaisohjeistukset COVID-19-pandemian varotoimien osalta muutu nykyisestä.

Vapepan peruskurssi verkossa pidetään 13.2.2021 ja maastajohtajakurssi käytännön kursseina 3.-4.9.2021. Lisäksi paikallistoimikuntien puheenjohtaja- ja sihteeritapaaminen pidetään tarpeen mukaan 20.2.2021 verkossa ja yhteinen käytännön toiminta- ja harjoituspäivä 4.9.2021. Maastajohtajakurssi ja toiminta- ja harjoituspäivä on tarkoituksella yhdistetty samaan ajankohtaan.